

Handläggare
Carina Gillgren
Telefon: 08-50825611

Till
Socialnämnden
2015-10-20

Svar på remiss "Överenskommelser om vård och omsorg för äldre" KS 111-1301/2015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.
2. Ärendet överlämnas till Kommunstyrelsen.
3. Omedelbar justering.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Tilläggsöverenskommelser gällande målgruppen personer som är 65 år och äldre har tagits fram för att komplettera Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende och Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning.

KSL (Kommunerna i Stockholms län) beslutade vid sitt sammanträde 2015-06-04 att rekommendera länets kommuner att anta tilläggsöverenskommelserna. I dokumenten beskrivs och förtydligas vikten av anpassade insatser utifrån den enskildes individuella behov av vård och omsorg. Respektive huvudmans ansvar avseende samordnad individuell plan (SIP), samordningsresurser och stöd till anhöriga och närstående förtydligas.

Förvaltningen ser positivt på att målgruppen äldre med missbruk och beroende och äldre med psykisk sjukdom och

funktionsnedsättning lyfts fram i tilläggsöverenskommelserna. Samverkan mellan huvudmännen krävs för att tillförsäkra målgruppen en god, trygg och säker vård.

Bakgrund

KSL (Kommunerna i Stockholms län) och Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSF) fick 2012 i uppdrag att ta fram ett förslag för en sammanhållen överenskommelse om äldre. Under arbetet med överenskommelsen uppmärksammades behovet av att ta fram kompletteringar gällande äldre både till länets ”Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende” och ”Överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning”. Kompletteringarna har tagits fram av en gemensam arbetsgrupp med sakkunniga från kommuner och Stockholms läns landsting. Regionala samrådet för psykiatri och beroendefrågor har behandlat kompletteringarna och tillstyrkt dem.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på strategiska enheten på avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 14 oktober och funktionshinderrådet den 15 oktober 2015.

Ärendet

KSLs styrelse beslutade vid sitt sammanträde 2015-06-04 att rekommendera länets kommuner att anta

- Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för personer som bor i särskilt boende för äldre
- Tilläggsöverenskommelse om samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre
- Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

Socialförvaltningens remissvar omfattar de två tilläggsöverenskommelserna om samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre och samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

Tilläggsöverenskommelse om samverkan kring att förebygga och behandla missbruk och beroende hos äldre

Tilläggsöverenskommelsen omfattar målgruppen personer som är 65 år och äldre. I denna betonas att höga krav ställs på samverkan mellan verksamheterna samt på personalens kompetens då området

spänner över psykiatri, geriatrik, beroendevård, primärvård, socialtjänstens äldreomsorg samt individ- och familjeomsorg och att målgruppens behov är komplexa.

Enligt länets policy ska lokala samverkansöverenskommelser kring förebyggande arbete, vård och behandling upprättas. Huvudmännen ska enligt tilläggsöverenskommelsen inkludera målgruppen personer som är 65 år och äldre som har eller riskerar att få missbruk och/eller beroendeproblematik i dessa. De lokala överenskommelserna bör beskriva vilka insatser som ska göras gemensamt för att öka medarbetarnas kompetens i att möta målgruppens behov.

I tilläggsöverenskommelsen tydliggörs respektive huvudmans ansvar gällande samordnad individuell plan (SIP). Av planen ska det framgå vilka insatser som behövs, vilka insatser respektive huvudman ska ansvara för, vilka åtgärder som vidtas av annan än kommunen eller landstinget och vem av huvudmännen som har det övergripande ansvaret för planen.

Vikten av anpassade insatser utifrån den enskildes behov av vård och omsorg förtydligas. Kontinuitet och sammanhållande insatser ska finnas även för dem som har fyllt 65 år vilket ställer krav på flexibilitet både inom och mellan verksamheter och inom och mellan huvudmännen.

Vidare åtar sig huvudmännen att erbjuda samordningsresurser som vid behov kan koordinera vård och stöd för personer med missbruks- och beroendeproblematik eller där det finns en risk för att problematiken kan uppstå.

Kommunen har en särskild skyldighet att erbjuda stöd till anhöriga och närstående till personer med missbruk eller beroende. Båda huvudmännen åtar sig att vid behov anordna anhörigutbildningar.

Innehållet i tilläggsöverenskommelsen ska arbetas in i ”Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende” när den revideras. Tilläggsöverenskommelsen upphör då att gälla. I samband med revideringen av policyn tas indikatorer för uppföljning fram.

Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

Tilläggsöverenskommelsen omfattar personer som är 65 år och äldre som har en psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning. Överenskommelsen omfattar inte personer med demenssjukdom då det finns separata regionala och lokala överenskommelser för målgruppen. I tilläggsöverenskommelsen framhålls att området spänner mellan psykiatri, geriatrik, primärvård, socialtjänstens socialpsykiatri och äldreomsorg vilket ställer höga krav på samverkan och personalens kompetens.

På samma sätt som i tilläggsöverenskommelsen för missbruk och beroende förtydligas respektive huvudmans ansvar för samordnad individuell plan (SIP), vikten av kontinuitet och sammanhållande insatser samt flexibilitet inom och mellan verksamheter och huvudmän. Som exempel nämns samverkan mellan socialpsykiatri och äldreomsorg och specialistpsykiatri och primärvård. Ett annat exempel är att kunna fortsätta med en daglig sysselsättning som beviljats sedan tidigare. Huvudmännen åtar sig vidare att erbjuda samordningsinsatser som vid behov koordinerar vård och stöd till personer med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

Kommunen har en särskild skyldighet att erbjuda stöd till anhöriga eller närstående till personer med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning. Båda huvudmännen åtar sig att vid behov anordna anhörigutbildningar. Huvudmännen åtar sig även att gemensamt inkludera psykisk sjukdom och funktionsnedsättning i befintliga patient- och brukarutbildningar för personer som är 65 år eller äldre.

Innehållet i tilläggsöverenskommelsen ska arbetas in i ”Överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning” när den revideras. Tilläggsöverenskommelsen upphör då att gälla. Indikatorer för uppföljning kommer att tas fram för överenskommelsen om samverkan kring äldre. De indikatorer som rör äldres psykiska hälsa bör då införas i den reviderade överenskommelsen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att tilläggsöverenskommelser tillkommit gällande personer som är 65 år och äldre med missbruk och beroende och personer som är 65 år och äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

Sedan tidigare finns i Stockholms län ett antal länsövergripande överenskommelser. Överenskommelserna reglerar samverkan mellan olika delar av huvudmännens verksamheter. De erfarenheter av samverkan som finns rörande barn och unga, vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning och personer med missbruks- och beroendeproblematik visar att samverkan underlättas om det finns en övergripande överenskommelse.

Revisionen i Stockholms stad och Stockholms läns landsting genomförde under 2014 en granskning avseende äldre med psykisk funktionsnedsättning¹. I rapporten identifierades flera förbättringsområden. Flera av dessa täcks in i tilläggsöverenskommelsen såsom behov av fler samordade individuella planer, förtydligande av befintliga överenskommelser samt möjligheten att behålla en insats vid övergång från socialpsykiatri till äldreomsorg.

Samverkan mellan kommun och landsting krävs för att skapa en sammanhållen vård och omsorg för målgruppen äldre. För äldre som är i behov av insatser från både kommunfinansierad och landstingsfinansierad verksamhet krävs en samverkan mellan huvudmännen för att en god, trygg och säker vård och omsorg ska kunna ges. Överenskommelser kan utgöra bra stöd i det arbetet. Förvaltningen föreslår att de föreslagna kompletteringarna tillstyrks.

Bilagor

1. KSL, Överenskommelser om vård och omsorg för äldre.